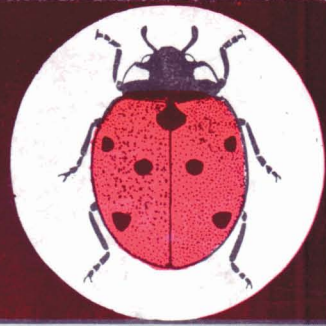

Insekt-Nytt

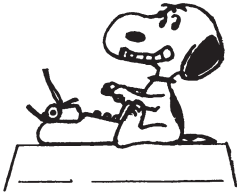
Medlemsblad for Norsk
Entomologisk forening
DOBBELTNUMMER

Nr. 2 1980 Årg. 5

INSEKT-NYTT SKJETNEMARKVN. 11 D 7081 SJETNHAUGAN

I REDAKSJONEN:

TOR ALVHEIM (RED.)

JØRN NIKOLAYSEN

OVE BERGERSEN

TROND NORDTUG

Forsidebilde:

Blomsterflue i flukt.

Foto: Jørn Nikolaysen

INNHOOLD

Fra redaksjonen.....	3
Nikolaysen, Jørn: Forsidedyret.....	4
Rognes, Knut: Preparering og bestemmelse av stikkeveps.....	7
Nordtug, Trond, Nikolaysen, Jørn: På billefangst i grenseland...	14
Bergersen, Ove: Masseopptreden av tistelsommerfugl og admiral sommeren 1980.....	20
Konkurransen.....	27
Norsk Entomologisk Forening avdeling Trøndelag.....	28
Norsk Entomologisk Forening avdeling Drammen.....	29
Aktiviteter i Entomologisk klubb Bergen.....	30
Fotokonkurransen.....	31
Entomologica Scandinavica.....	32
Lühr, C.F.: Fra Societas Europaea Lepidopterologica's kongress.	34
Opprop.....	37

HAR DE SETT VÅRT UTVALG AV NATURBÖKER?

HENVEND
DEM TIL;

Moxnass Bokhandel

OLAV TRYGGVASON'S GT. 14
TRONDHEIM
TLF. 075 31120

FRA REDAKSJONEN:

Ja, her er vi endelig igjen med Insekt Nytt. Av flere årsaker er bladet blitt forsinket, men dette prøver vi å bøte på med å slå til med et dobbelnummer denne gangen. Denne gangen slår vi til med tre hovedartikler, en god del stoff fra lokalforeningene, den vanlige konkurransen og til og med en fotokonkurranse. Hensikten med å utlyse til en fotokonkurranse er først og fremst å skape blest om foreningen, både direkte gjennom konkurransen, og ved å få trykt opp prospektkort i foreningens regi.

Vårt store og langsiktige mål er å gjøre Insekt Nytt til et stadig bedre blad, og å forsøke å få økt sidetallet en del. Dette er imidlertid også et økonomisk spørsmål. En god del av våre utgifter bør finansieres ved annonseinntekter. Vi ville gjerne få inn annonsører fra større deler av landet, og vi er svært takknemlige for alle tips om annonsører til bladet.

Vi i redaksjonen går ellers rundt og er blide og fornøyde om dagen. Foreningen har nemlig kjøpt inn en flunkende ny skrivemaskin til oss - en stor lettelse i redaksjonsarbeidet.

Det store ønsket som Insekt Nytt - redaksjonen har for det nye året er at vi vil motta haugevis med stoff til bladet. Når du sender oss stoff som du ønsker inn i bladet, husk bare:

Bruk god linjeavstand (4mm) - Bruk setningslengde på cirka 17 cm.

FRIST FOR INNLEVERING AV STOFF TIL NESTE NUMMER: 1 mars 1981.

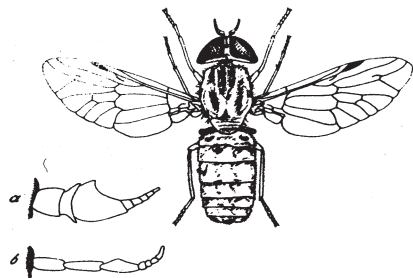
FORSIDEDYRET

AV JØRN NIKOLAYSEN

"Forsidedyret" denne gang omhandler egentlig ikke noen bestemt art , men snarere en gruppe dyr - en familie høyere-stående fluer som kalles blomsterfluer.

I systematikken sorterer blomsterfluer under ordenen tovinger (Diptera). Denne ordenen blir vanligvis delt opp i to underordener , mygger (Nematocera) og fluer (Brachycera). De familiene som utgjør underordenen fluer, inndeles gjerne i to grupper - lavere fluer (Orthorrhapha) og høyere fluer (Cyclorrhapha).

Hos de lavere fluene er antennene - som er plassert bak pannesømmen - korte med tre ledd , hvorav det ytterste leddet enten har ringer eller er homogent. Sugesnabelen er sugende eller stikkende med frie munddeler.

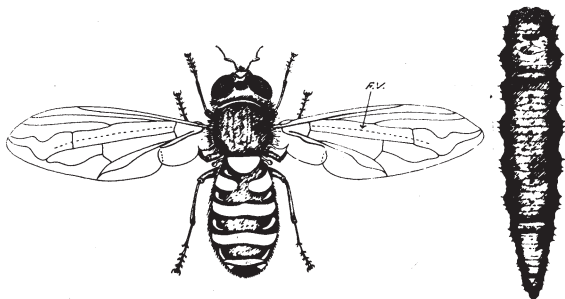
Eksempel på lavere flue.
Klegg, a og b = følertyper.
(Etter Imms).

Hos de høyere fluene er antennene plassert foran pannesømmen , og de har alltid tre ledd. Tredje ledd størst , framoverrettet eller hengende , og med rygg- eller endebørste. Sugesnabelen er myk , sterkt omdannet og sugende (unntatt underfamilien Stomoxydinae - stikkefluer).

Følere av høyere fluer.
Til høyre med endebørste. Til venstre med ryggbørste. (Etter Oldroyd).

En av de familiene som hører inn under gruppen høyere fluer , er familien blomsterfluer (Syrphidae). Blomsterfluene er middelsstore til store fluer med velutviklede øyne , som hos hannen støter sammen på oversiden. (Se bilder tilhørende artikkelen). Bakkroppen (Abdomen) er oftest bred og flat. De fleste artene har livlige farger , mange med tegninger i gult og svart. Disse har både utseende , lyd og en oppførsel som likner stikkevepsens - noe som gir dem god beskyttelse mot naturlige fiender.

Blomsterflue, imago og larve.
(Etter Snodgrass og Imms).

Blomsterfluene er solelskende og man finner dem over alt på blomster, hvor de tar til seg nektar og pollen. De er meget gode flyvere og har evnen til å stå stille i luften. Dette klarer de ved å gjøre bruk av en mesterlig flyveteknikk som foregår på følgende måte :

Vingene vris nærmest vertikalt som et seil idet de føres bakover, for å få maksimal framdrift. I en eneste glidende bevegelse føres vingene halvveis framover i horisontal stilling, for å få minimal luftmotstand, og over i en tilnærmet vertikal stilling idet de føres videre framover. Vingebevegelsen foregår med andre ord i et åttetall, noe som gjør at fluen står stille i luften samtidig med at den får oppdrift. Blomsterfluene slår ca. 120 vingslag i sekundet, noe som kan gi dem en framdrift på 3-4 meter i sekundet. I tillegg bruker de svingkøllene som stabilisatorer, slik at de retter opp "flukten" selv om det kommer et vindkast.

Larvene er av forskjellig form. En del likner snegler og lever av bladlus , andre som f. eks. dronefluens larver (rottehalene) , lever i vann , er valseformede , og har bakkroppsspissen utdradd til et langt bøyelig ånderør. Noen arter tilbringer til og med larvestadiet i maurtuer.

På verdensbasis kjenner man til over 4000 arter av blomsterfluer. Den skandinaviske faunaen omfatter ca. 300 arter.

Ei blomsterflue"sett i øynene" foto: Forf.

AKTUELLE BØKER:

I England finnes det en forening som heter " The Amateur Entomologist's Society". Den publiserer en rekke ting som skulle ha interesse for mange.

I 1978 kom " A Dipterist's Handbook " som Vol. 15 i en serie hvor det tidligere har kommet ut bøker om sommerfugler , årevinger og biller. Boken er på omtrent 250 sider og inneholder også en mengde informasjon om innsamling og preparering i tillegg til artikler om levevis , parasitter , økologi etc. Nøkler er ikke tatt med , men det henvises til annen litteratur når det gjelder voksne dyr. En fin nøkkel til flue-larver finnes imidlertid.

Prisen medregnet porto hit til Norge er Kr. 75.-, men boken kan nok innledningsvis skaffes fra bibliotek.

Opplysning om andre av den engelske foreningens publikasjoner kan fåes gjennom L. Christie , 129 Franciscan Road , Tooting , London SW 17.

Ellers er foreningens adresse : A.E.S. Hon. Advertising Secretary , 18 Golf Close , Stanmore Middlesex , England.

Preparering og bestemmelse av stikkeveps

Av KNUT ROGNES

Vepsene samles enkeltvis i små flatbunnete preparatglass (50 x 12 mm, fåes hos Chr. Falchenberg a/s, Oslo) som tettes med en løst pakket propp av bomull eller allerbest gardinstoff. Ved hjemkomsten haes alle glassene oppi et større syltetøyglass med giftdamper (toalettpapir tett sammenpakket i bunnen godt fuktet med eddiketer (= etylacetat) som fåes på apotek (OBS! Eddiketer er meget brannfarlig)) og tett påskrudd lokk.

Ved bestemmelsen kan en klare seg med en enkel lupe (ca 5x). Best er det selvfølgelig å bruke et stereomikroskop som gir opptil 25-40 ganger forstørrelse. Nøkkelen er bygget opp slik at en har to ting å velge mellom, f.eks. "Øyeninnskjæring helt gul" eller "Øyeninnskæring gul høyst ved nedre rand". Når en har undersøkt vepsen en holder på med, går en videre til neste "korsvei".

Til slutt kommer en frem til en bestemt art. Bestemmelsen er ikke avsluttet før en har lest tilleggsopplysningene om arten, og sjekket at de passer på det eksemplaret en har foran seg. Dagen etter kan vepsen stikkes på nål. Bruk nål nr. 1. De plasseres i en plastboks med et godt fastlimt underlag av isopor. Alle plasseres samme vei. Tilslutt settes boksen på høykant slik at alle bakkroppene henger vinkelrett på nålen. Dyrene tørker da i en pen stilling.

Nøkkelen begynner litt vanskelig. Dette for å få med en del dyr som hører med til stikkevepsene, men som i det ytre ikke ligner så veldig på det vi vanligvis forstår med "veps". Siden GEITHAMSen også vel neppe finnes i vårt land lenger, kan en i praksis i de aller fleste tilfelle si:

BEGYNN MED Å FINNE UT OM VEPSEN ER
KORTKINNET ELLER LANGKINNET

dvs. nederste valg på første side av den illustrerte nøkkelen.

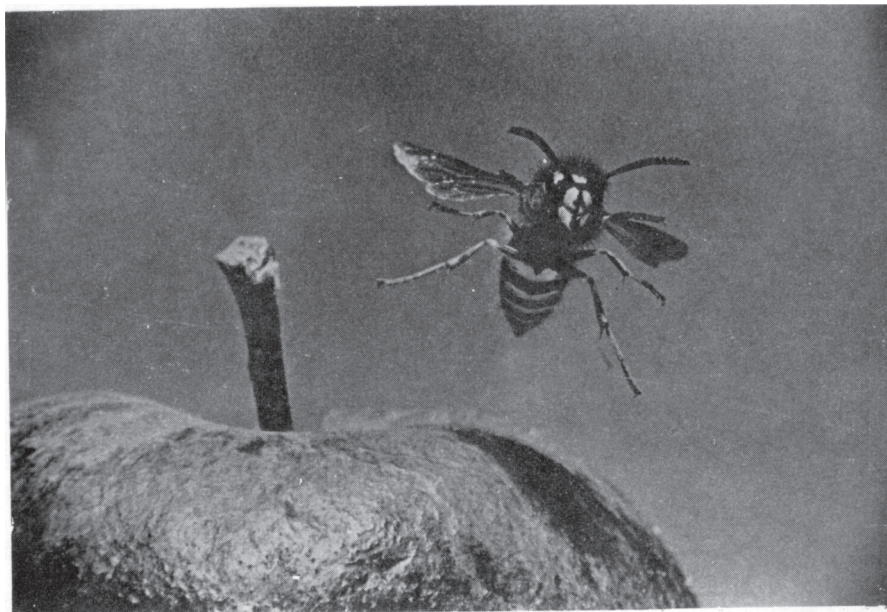
NB! Vær oppmerksom på at fargetegningene i ansiktet kan variere noe. Ikke alle vil derfor være akkurat make til tegningene.

Jeg har ved utarbeidelsen av nøkkelen særlig benyttet meg av Løken (1964) og Kruse-Pedersen (1975) foruten selvfølgelig Blütghen (1961). Alle figurene er originale og tegnet etter eksemplarer i min egen samling, med følgende unntak:

- Bakkroppen av Polistinae er tegnet etter Blütghens Abb. 5, p.18
- Tegningene av issen hos Geithams versus de øvrige Vespinae i nøkkelens første del er tegnet etter Kruse-Pedersens Fig. 8 a og b, p. 10
- Ansiktet til Pseudovespula omissa er tegnet etter det eneste hittil kjente eksemplar fra Norge, funnet nylig av Klaus Mohn, Sandnes, og nå deponert i Zoologisk Museum, Bergen.

Navneverket følger Blütghen (1961) hva angår det vitenskapelige. Norske navn er tatt fra Løken (1971).

NB! Nøkkelen gjelder kun for hunner og arbeidere.

Paravespula vulgaris (fra S. Daltons bok "Borne on the wind")

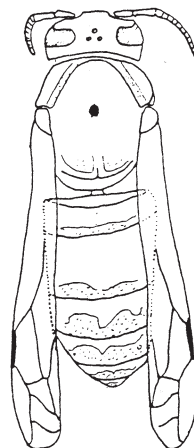
Stikkevepsenes bygning

=====

Stikkevepsene (Vespoidea)

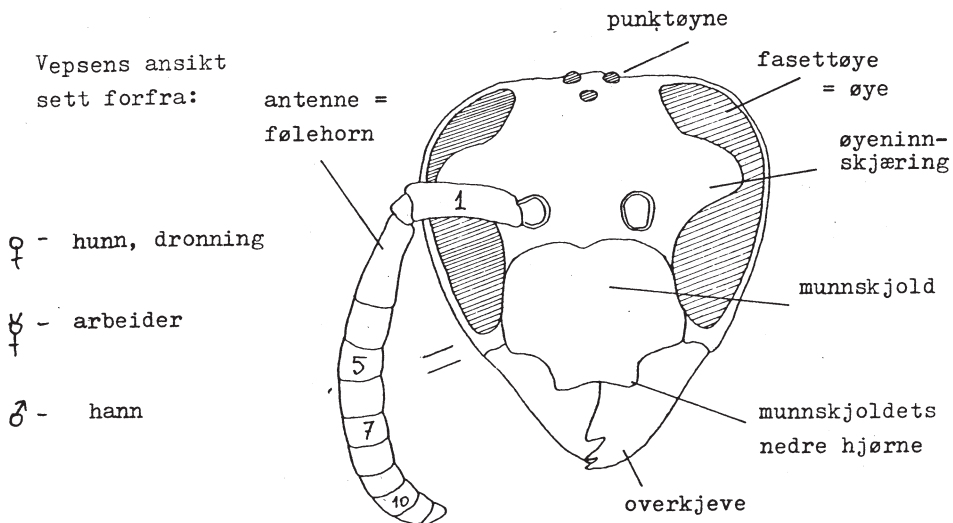
har følgende kombinasjon av kjenne-
tegn:

- Svarte og gule varselfarger
- Vingene er foldet på langs så de ser smale ut
- Antennene er knebøydd med 12 ledd hos ♀ og 13 ledd hos ♂
- Øyne med dyp innskjæring på innsiden
- Vepsetalje mellom bryst og bakkropp
- 6 synlige bakkroppsledd hos ♀ og ♂
- 7 synlige bakkroppsledd hos ♂
- Siste bakkroppsledd hos ♀ og ♂ har en stikkebrodd forbundet med en giftkjertel
- Yngelpleie. Mange er samfunnsdannende, bolet bygges da av papir som tilvirkes av gammelt tre. Visse typer bygger ikke bol selv, men tilraner seg en annen arts bol og arbeidere. Disse kalles gjøkveps. Disse har ingen egen arbeiderkaste, da de erobrete arbeidere pleier "gjøkens" avkom. I bestemmelsestabellen er gjøkvepsene merket med *.

- Her stikkes nålen gjennom dyret hvis det skal prepareres til en samling

Vepsens ansikt
sett forfra:

STIKK EVEPS

(Orden: Hymenoptera
Overfamilie: Vespoidea)

Bestemmelsesnøkkel
gjelder BARE FOR
HUNNER OG ARBEIDERE

Midtlegg med to sporer
nederst på innsiden.
Klør uten tann langs inn-
siden. Sosialt eller
sosialparasittisk
levevis.

Midtlegg med én spore
nederst på innsiden.
Klør med tann. Solitært
levevis.

(Familie Vespidae)

(Familie Eumenidae)

Mange arter som ikke skal omtales
nærmere her. Mange er svært vanlige.

Bakkropp flat foran.

Bakkropp spiss foran.

Typisk "veps".
(Underfamilie Vespinae)

(Underfamilie Polistinae)
En art i Norge: ROSETTIVEPS
Polistes biglumis

Bakhodet normalt.
Bakre punktøyne omtrent
på høyde med en linje
gjennom bakkant av
fasettøynene

Bakhodet kraftig utviklet.
Bakre punktøyne langt
foran en linje gjennom
bakkant av fasettøynene

GEITHAMS (Vespa crabro)
(ikke funnet i Norge siden
siden 1911)

Avstand mellom øye og overkjeve
mindre enn bredden av 1. antenne-
ledd

Avstand mellom øye og over-
kjeve større enn bredden
av 1. antenneledd

KORTKINNETE VEPS

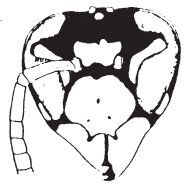
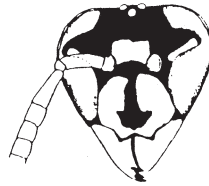
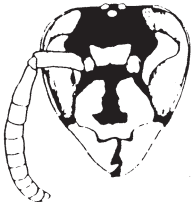
LANGKINNETE VEPS

KORTKINNETE VEPS

(Slektene *Paravespula*
og *Vespula*)

Øyeninnskjæring helt gul

Øyeninnskjæring gul høyst ved
nedre rand

JORDVEPS

TYSK VEPS

RØD VEPS

VANLIG VEPS

Paravespula vulgaris

Paravespula germanica

Paravespula rufa

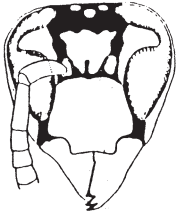
Vespula austriaca *

LANGKINNETE VEPS

(Slektene *Dolichovespula*
og *Pseudovespula*)

Øyeninnskjæring helt gul

Øyeninnskjæring gul høyst ved
nedre rand

Munnskjoldets nedre hjørner
ikke tilspisset og ikke
fremstående. 6.ryggplate
rett sett i profil

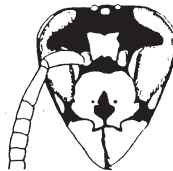
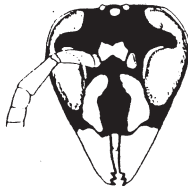
Munnskjoldets nedre hjørner
spisst uttrukket og tydelig
fremstående. 6.ryggplate
krum sett i profil

Dolichovespula media

Munnskjold helt gult
eller med en liten
svart flekk

Munnskjold med en
svart stripe

SKOGVEPS

SAKSISK VEPS

NORSK VEPS

Pseudovespula
adulterina *

Pseudovespula
omissa *

Dolichovespula
sylvestris

Dolichovespula
saxonica

Dolichovespula
norwegica

Tilleggsopplysninger om de enkelte
arter (gjelder bare hunner og arbeidere)

=====

- JORDVEPS - området bak øynene svart med gule felter;
skjærekanten på innerste tann i overkjeven rett;
gule felt i øyeninnskjæringen konkav øverst
- TYSK VEPS - området rett bak øynene helt gult;
skjærekanten på den innerste tann i overkjeven krum;
det gule feltet i øyeninnskjæringen konveks

RØD VEPS - Bakkroppen med tydelig rød farge fortil

Vespula austriaca - Gjøkveps, vert: RØD VEPS. Bakerste legg på ut-
siden med lange utstående svarte hår.

Dolichovespula media - Nokså stor. Dronningen meget stor og
ofte forvekslet med GEITHAMS. Munnskjoldet kan ha
svarte små flekker og striper, men disse når aldri
frem til nederste kant.

SKOGVEPS - Kan ha svart flekk på munnskjoldet eller det kan være
helt gult.

SAKSISK VEPS - Vanskelig å skille fra NORSK VEPS. Avstanden
(Fig. 1) fra bakre punktøyne til hodets bakkant like stor som
eller større enn avstanden mellom de bakre punktøynene.
Hår på sidene av brystet lyst brune, normalt. Ikke
rød pigmentering på bakkroppen.

NORSK VEPS - Kan ha rød pigmentering på bakkroppen. Da er den grei.
(Fig. 2) Like ofte har den det ikke. Den kan da kjennes på at
avstanden fra bakre punktøyne til bakkant av hodet
er mindre enn avstanden mellom bakre punktøyne.
Dessuten er det forreste punktøye gjerne plassert
litt nærmere de bakre enn hos SAKSISK VEPS. Hårene
på brystets sider normalt svarte.

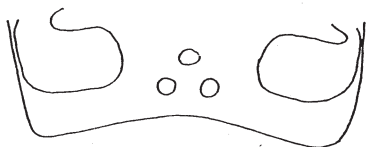

Fig. 1

(Hodet sett ovenfra)

Fig. 2

Pseudovespula adulterina - Gjøkveps, vert: SAKSISK VEPS (muligens
også NORSK VEPS). Jevnt spredde svarte hår på munns-
kjoldet.

Pseudovespula omissa - Gjøkveps, vert: SKOGVEPS. Overveiende gule
hår på munnskjoldet. De står særlig tett sammen
nederst på midten av munnskjoldet.

GEITHAMS - meget stor. Hode og bryst med rød pigmentering. Bak-
hodet svært kraftig.

Litteratur om stikkeveps

=====

Systematikk:

Blütghen, P. 1961. Die Faltenwespen Mittel-Europas (Hymenoptera, Diploptera) Abhandlungen der deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Klasse für Chemie, Geologie und Biologie Jahrgang 1961 Nr. 2, 251pp.

Løken, A. 1964. Social wasps in Norway (Hymenoptera, Vespidae). Norsk Entomologisk Tidsskrift, Bind 12, 195 - 218, Pl. I, II.

Løken, A. 1978. Notes on the Scandinavian fauna of social Aculeates (Hym., Vespidae and Apidae s.s.). Norwegian Journal of Entomology, vol. 25, 165 - 170.

Levevis:

Chinery, M. 1978. Insektleksikon i farger. Norsk utgave redigert av Rolf Vik. Tiden Norsk Forlag, Oslo.

Kruse-Pedersen, M.-E. 1975. De sociale gedehamse. Natur og Museum. Populærvitenskabelige småskrifter utgitt av Naturhistorisk Museum, Århus. 17. årgang nr. 1. 22pp.

Løken, A. 1971. Stikkevepsene. I: Frislid, R. & Semb-Johansson, A. (red.): Norges dyr. Fjerde bind: Virvelløse dyr. Cappelen, Oslo, pp.383-392

Utbredelse i

Nord-Europa:

Erlandsson, S. 1971. Catalogus Insectorum Sueciae XIX Hymenoptera Aculeata. Entomologisk Tidsskrift Årgang 92, Hefte 1-2, 87 - 94.

Utbredelse i Norge:

Løken, A. 1964 & 1978. Se ovenfor.

PÅ BILLEFANGST I GRENSELAND

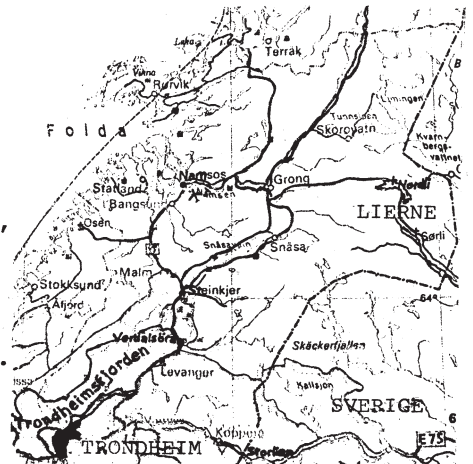
EKSKURSJON TIL LIERNE I NORD-TRØNDELAG

Av Jørn Nikolaysen og Trond Nordtug

I juni i sommer arrangerte Trøndelagsgruppa av NEF en ekskursjon til Lierne i Nord-Trøndelag. Lierne kommune ligger inn mot svenskegrensa ca. 40 km. øst for Grong i Namdalen. Lierne er et av få områder nord for Dovre hvor vi finner kontinuerlig skog over til Sverige. Fra dette "passet" heller landskapet jevnt nedover mot Østersjøen. Store deler av området ligger øst for vannskillet og mange av sjøene dreneres østover. På grunn av frodigheten og den moderate høyden over havet, utgjør Lierne kanskje den gunstigste innvandringsveien for østlige og sørlige insektarter til Trøndelag. Samtidig ligger området så langt nord at man kan vente innslag av nordlige arter som ellers er utestengt fra deler av Nord-Norge på grunn av fjellene. Lierneområdet vil altså være et møtested for sørlige, østlige og nordlige arter. Disse teoriene er delvis bekreftet gjennom de insektfunn som er gjort i området. Lierne danner derfor et spennende utgangspunkt for entomologiske ekskursjoner.

Fredag 20. juni var ekskursjonen et faktum. Turen var blitt planlagt og utsatt flere ganger, men nå så det endelig ut til at hungrige entomologer skulle få utløst sin indre spenning. Etter en rask avgjørelse ble håver, glass, eddiketer, sprit, pinsetter og mye annet som entomologer trenger for å overleve, stablet inn i en overfylt bil sammen med noen brødsmler. Så var alt klart for den store avreisen. Foran oss lå en reise på 25 mil fra Trondheim til Nordli som er

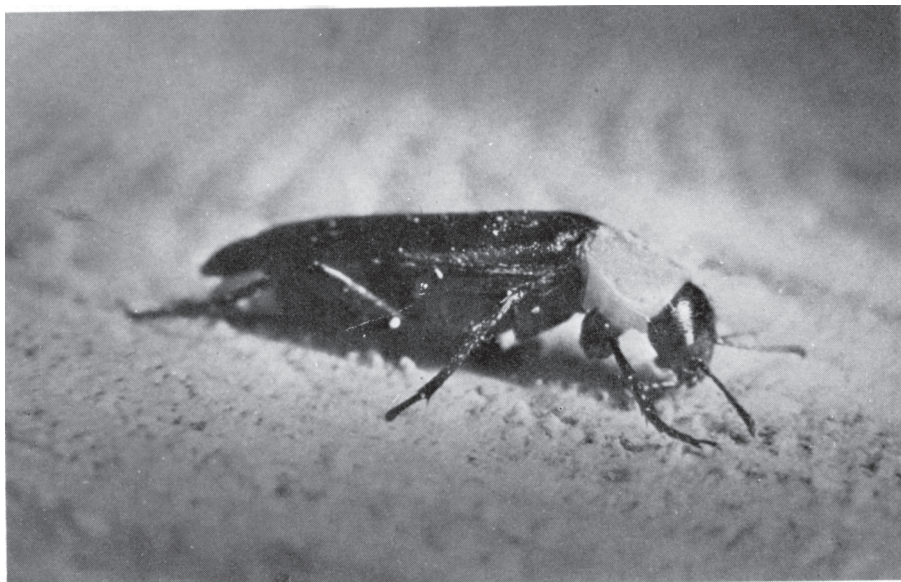

sentrum i Lierne. Forventningene var monumentale.

Et stykke fra Nordli sentrum kan man leie campinghytter for overnatting, og dette ble gjort så snart ekskursjonens medlemmer ankom stedet. Så ble en rask ommøblering foretatt og alt var klart for en rekognoseringsstur i området.

Litt lengre mot øst ble et område med ballblom undersøkt og her kunne man fastslå ekskursjonens første billefunn. Ballblom lukker seg i fuktig vær og når det lir mot natten. Inne i slike lukkede blomster satt noen eksemplarer av arten *Evodinus interrogationis*, en stor vakker blomsterbukk med tegninger i gult og svart.

Etter å ha ransaket et utall døde bjørketrær på en åskam, kunne man - ikke uten en viss stolthet - registrere at en sjeldenhet var funnet. Denne fikk en gjestesuite helt for seg selv i bunnen av et dramsglass. Gamle sorger ble glemt da man fastslo ett av sesongens stre billefunn - en forholdsvis stor bille (ca. 17 mm. lang) med orange bryst og svart hode og bakkropp. Den er tildelt det robuste navnet *Phryganophilus ruficollis*, og den er en ny art for Norge. Arten er generelt sjelden, men tydeligvis etablert i Lierne hvor den finnes på kjuker.

Phryganophilus ruficollis foto: Jørn Nikolaysen

Skamløse dro ekskursjonens medlemmer tilbake til hytten for å innta en velfortjent nattesøvn, hvorpå man våknet opp til et nedslående regnvær. Frokosten ble inntatt i talende taushet, og etterpå stengte man seg inne for å la en allmen depresjon råde.

Imidlertid, for syns skyld og med en viss forhåpning, påtvang man seg igjen utelivet. Turen ble lagt nordøst via Tunnsjøen og tilbake til Nordli hvor planen var å gjennomsøke et sagbruk. Ett av medlemmene visste av tidligere erfaring at her var det sjanse for å finne noen raringer. Så var også tilfelle.

Tachys bisulcatus - en av Norges minste og uvanligste løpebiller, samt *Silvanus bidentatus* - en cucujide som hører til blandt de clavicornе billene (d.v.s. biller med kølleformede antenner) ble funnet. På norsk kalles gjerne fam. *Cucujidae* for "flatbiller". Begge disse artene er svært sjeldne og er i Norge tidligere bare tatt i Akershus fylke.

Dermed skinte solen på ny - bokstavelig talt. Idet tre fornøyde entomologer forlot et "endevendt" sagbruk, dukket den fram fra en sky. Siden ble dagen brukt til saumfaring av området, og en rekke interessante og morsomme funn ble gjort. Snart ble det natt, i den grad man kan kalle det natt siden det var like før årets lyseste døgn.

Utsikt over Sandsjøen mot vest, natten før årets lyseste døgn.

Langsved en veistrekning, en mils vei fra grensen, sto en blanding av gran, bjørk, og rogn. Til ett av medlemmenes store forbauselse og glede, kunne han opplyse om at man hadde funnet et eksemplar av blomsterbukk-arten *Evodinus borealis* på en rogn i veikanten. Denne blomsterbukken er svært sjelden sør for Dovre, og er heller ikke allminnelig nord for Dovre. Men den er en typisk nordlig art.

Alle rognetrær i nærheten ble derpå inspisert, men uten suksess. En spire til mistanke var sådd. I samlet tropp gikk den tre mann sterke gruppen tilbake til det første rognetreet, og ved hjelp av dristighet og drastiske uortodokse metoder kunne man innkassere en gevinst på åtte eksemplarer av nevnte art. Restene etter "slaget" ble derpå fjernet i all stillhet.

Søndagen var allerede flere timer gammel, og da tre entomologer våknet mange timer senere, var det alt langt på dag. Resten av dagen gikk med til vandring og kjøring rundt i området. Denne tiden ble brukt til sanking av biller på sopp, og en del banking på trær med oppsamling i paraply.

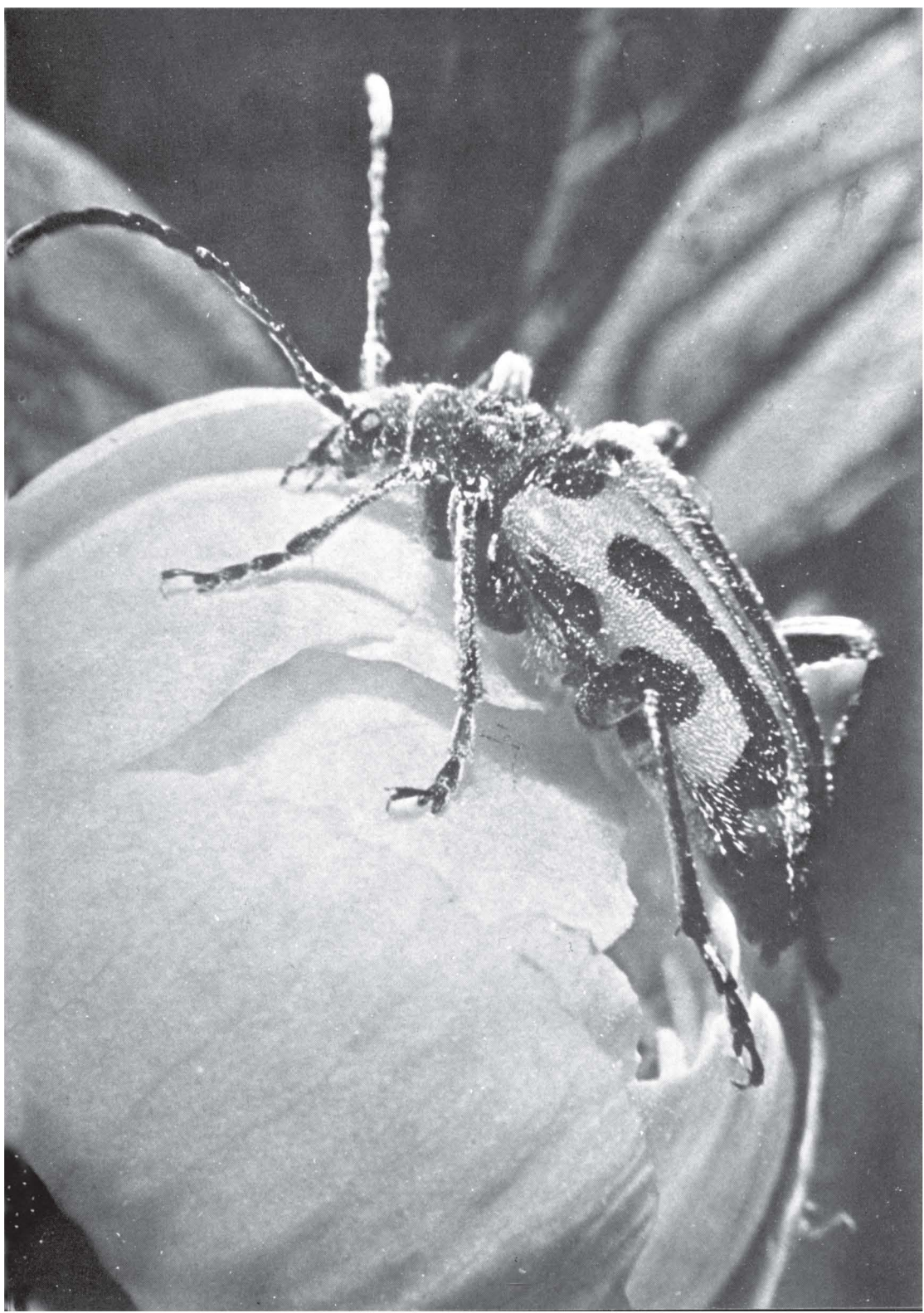
Av biller som ble funnet kan nevnes div. arter av *Carabidae* (løpebiller), en art av fam. *Tenebrionidae* (skyggebiller) - *Bolitophagus reticulatus*, *Monochamus sutor* (furubukk) og *Melasoma lapponicum* (en nordlig bladbille med vakkert mønster og farger i svart og orange).

Til felles ergrelse var dagen snart blitt så gammel, at man under tvil ble nødt til å forlate Lierne for denne gang. I det hele utmerker området seg med stor artsrikdom.

Noen av de artene som er tatt i Lierne fortjener en nærmere omtale. Disse artene mener vi kan vise liernes betydning som inngangsport for nye og sjeldne arter til Trøndelag.

Phryganophilus ruficollis er en forholdsvis stor bille med orange til rød-brunt bryst og ellers svart kropp. Den er en østlig art som tidligere er tatt langs østersjøkysten og i Jämtland. I Norge er arten bare kjent fra Lierne hvor den ble tatt første gang i 1979. Larven lever under barken på morken ved. De voksne finnes på kjuker. Under vår utflukt ble det tatt tre eksemplarer av arten.

Bilde neste side: *Evodinus interrogationis* foto: Jørn Nikolaysen

Silvanus bidentatus er en liten - 3 til 4 mm lang - og flat bille som er rødbrun av farge. Den hører til fam. *cucujidae* (flatbiller) og er i Sverige tatt i de sør-østlige områder nord til 60. breddegrad. I Norge er arten tidligere kun tatt i Akershus fylke. *Silvanus bidentatus* er muligens innført til Lierne, men er tydeligvis godt etablert og er tatt der flere år. Arten hører med under gruppen *clavicorne* biller, d.v.s. at den har kulleformede antenner.

Tachys bisulcatus - den lille løpebillen - er en sørlig art selv om den er tatt nord til Lycksele Lappmark i Sverige. Det tidligere nordligste funn i Norge er fra Akershus fylke. Denne arten ble funnet i et større antall innenfor et meget lite område.

Av nordlige arter kan vi nevne tre blomsterbukker (fam. *Cerambycidae*) :

Evodinus interrogationis som i Lierne er lokalt vanlig og som går på ballblom.

Evodinus borealis, den sjeldne svarte og gul-brune billen som finnes på rogn i granskog.

Leptura virens, en grønnhåret bille som helst finnes på sløke.

Disse artene er alle sjeldne i Sør-Norge. *E. borealis*, som som ble tatt under dramatiske omstendigheter, må kunne betegnes som sjelden også nordover, mens de øvrige er vanligere nordpå. Det er rimelig å tenke seg at artene har innvandret fra nord-øst gjennom Sverige.

Bolitophagus reticulatus (fam. *Tenebrionidae*) er en typisk nord-østlig art som i Lierne er vanlig på sopp. Billen er liten og svart og har en karakteristisk lukt. Den er ellers funnet flere steder på sør- og østlandet, mens den mangler vestpå nordover til Nordland. Arten er dessuten tatt i Snåsa i Nord-Trøndelag. Dette kan tyde på at den har spredd seg fra Lierne og vestover.

Med disse få eksemplene fra en stor og variert billefangst vil vi oppfordre andre entomologer til å ta turen om Lierne. Bortsett fra biller er insektfaunaen meget dårlig undersøkt. Våre billefunn tyder på at området er så spesielt at der er grunn til å tro at man kan finne rariteter fra andre grupper også.

God tur til Lierne neste sommer!

Faglig konsulent og tredje medlem på turen: Karl Erik Zachariassen.

Masseopptreden av tistelsommerfugl og admiral sommeren 1980

AV OVE BERGERSEN

Bakgrunnen for denne artikkelen er at disse to Nymphalider var meget vanlige her til lands sommeren 1980. Særlig her i Trøndelag ble de observert i store mengder. Observasjonene ble notert både ved kysten og i fjellet. Artenes oppblomstring i år skyldes trolig først og fremst den gode sommeren med høye temperaturer fra mai til august/september.

De første observasjonene ble gjort i juni på Agdenes, som ligger ved utløpet av Trondheimsfjorden - en gunstig plass når det gjelder sommerfugler forøvrig. Det var rundt 10.-15. juni jeg observerte en admiral og en god del tistelsommerfugler. Når august måned var nådd, begynte den neste generasjonen å fly. Mellom 1. og 10. august var det enorme mengder med tistelsommerfugler. På små lokaliteter rundt i Trondheims-distriktet kunne man beskue mellom 10 og 20 og kanskje opp i 30 individer. Senere kom admiralen i større antall. Tiden for den var omkring 20. - 30. august, men den forekom ikke i så store antall som tistelsommerfuglen. Særlig morsomme er observasjonen av ett individ admiral 7.9. på Nerskogen (800 m.o.h.) og flere individer 1.9. på Berkåk (500 m.o.h.). Disse stedene ligger i indre del av Sør-Trøndelag, i nærheten av Trollheimen.

Denne masse-opptreden skyldes nok først og fremst den varme sommeren og at egg, larve og puppe har hatt gunstige temperaturer. Sist det var et bra år, var i 1976.

Vanessa cardui L. (Tistelsommerfuglen) er en ganske stor sommerfugl. Som navnet sier hører den til slekten Vanessa, "den strålende". Artsnavnet har den fått etter sin viktigste næringsplante Cardus (tistel). Vanessa cardui er kjent som verdens mest utbredte dagsommerfugl. Den mangler kun i de polare områder og i Sør-Amerika, hvor den erstattes av en meget lik art. Tross sin store utbredelse viser det seg at den ikke danner raser. Dyr fra Norden,

U.S.A. og Afrika kan ikke stedsbestemmes gjennom utseendet. Kun i Australia finnes det en variant som skiller seg ut, men som er meget lik vår.

Tistelsommerfuglen foto: Forf.

Tistelsommerfuglen er en stor vandrer og opptrer derfor utenfor sitt eget område som er Nord-Afrika. Opptredenen er meget vekslende. Alminneligst sies den å være i fuktige sommere, men det stemmer ikke så godt her oppe i Skandinavia. Derimot har trolig forholdene på yngleplassene vært avgjørende for hvor mange vi ser. Hvis alle yngleplassene har vært gunstige, ville det myldre med sommerfugler. Det foreligger tallrike beretninger om massevandring, av og til svermer som har målt millioner av individer. Ni personer så en gang 280 individer passere på en post samtidig i en bredde av flere kilometere, en meter over bakken. Enkelte forskere mener at trekket foregår om natten. Ved fyr ute i havet har man kunnet observere dem, fordi de flyr mot lyset.

Tistelsommerfuglen trekker om våren og på forsommeren, og man mener det er dens evne til glideflukt som gjør at den kan trekke over så lange avstander. I likhet med monarken glider de på luftstrømmer. Når det gjelder utbredelsen i Skandinavia, er arten hyppigst mot syd-øst, men den er også spredt mot nord-vest, og arten er funnet like under 70° i Finnmark. I Norge trekker de langs kysten og oppover, men også en del trekker inn i landet. Sommerkullet holder til på åpne lokaliteter, som er rik på rød-kløver og tistel. Derimot forårets dyr er lite interessert i blomster og holder til på mere tørre uoppdyrkete steder, som grus og sandveier. På slike steder er det umulig å fange dem p.g.a. deres meget raske flukt. I Norden er det kun ett kull, men lenger syd er det to. Kjønnene er like av utseende, men hunnen er litt større hannen. Levetiden på den varierer fra to til tre måneder. Individene som klekkes her oppe er meget ømfintlig for kulde og meste-parten vil dø.

Individene er stort sett like, men man har unntak. Noen er blekere på de mørke partiene og blek gul av grunnfarve. Denne ser ut til å være mere vanlig nordpå. Noen er sort bestøvet på bakvingen, osv. Slike småting kan man ofte oppdage, når man samler. Disse forandringer kan skyldes flere ting, men temperatur og klima har nok en innvirkning. Arvelige egenskaper spiller nok en rolle.

Eggene hos tistelsommerfuglen legges hovedsakelig på tistel, men også på nesle. Larven spinner seg til bladene og eter av disse i 4 uker til den er ferdig med fjerde hudskift. Da forpupper den seg. Puppestadie varer 2-3 uker, men kan variere etter temperaturen. Til slutt skal det sies at arten er funnet lengst nord i forhold til dens nære slektning admiralen Vanessa atalanta

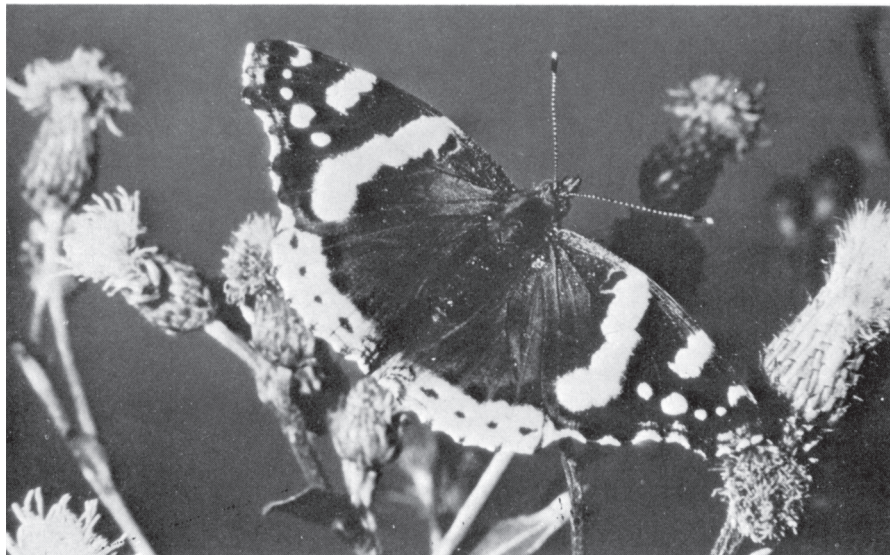
Sitt nordiske navn admiralen, har den fått ved en misforståelse av det engelske ordet "the admirable", den beundringsverdige. Det latinske artsnavnet atalanta stammer fra et gresk kvinnenavn.

Admiralen, som egentlig ikke hører hjemme i Norge, er visse år tallrik. Akkurat som tistelsommerfuglen kommer den flyvende syd fra i juni. Her oppe legger den sine egg, og fra august vil de første innfødte eksemplarene vise seg. Disse vil holde seg i lan-

det til oktober, hvis klimaet tillater det. I dette tidsrommet flyr den iskog og hager, hvor den flittig søker til nedfallsfrukt. Ofte er frukt som f.eks. plommer meget gjæret og da vil den bli beruset, slik at man kan fange den med bare hendene. Arten liker også saft fra trær og blomster.

En del av sommerkullet omkommer på sensommeren, men noen trekker sydpå for å overvintre. De individer som prøver å overvintre her oppe i nord, har en liten sjanse. Forklaringen på, at sommerkullet av atalanta og andre immigranter ikke kan gi et levedyktig, overvintrende forårskull som lenger sydpå, ligger ikke i vintertemperaturen alene. Russeren Pospelov offentliggjorde i 1922 resultatet av en lang rekke anatomiske undersøkelser av slike vandrende arters hunner, hvor det fremgår, at forårskullet klekkes med utviklet eggstokk, mens sommergenerasjonen har helt underutviklet ovarium. Utsatte man vinterpuppen for lave temperaturer klekkes hunnene med underutviklet eggstokk.

Ut fra disse undersøkelsene kom man fram til at hos de sommerfuglene som la sine egg i Mellom- og Nord-Europa, ble de klekkede individene aldri kjønnsmodne, og arten kunne ikke sette seg fast. For de sydlige individene foreligger det svært sparsomt med resultater.

Admiralen foto: Forf.

Arten har fått vitenskapelig berømmelse ved at den ble benyttet av Minnich, som i sine klassiske forsøk viste at sommerfuglenes luktesans er knyttet til fotleddet. Han berørte fotleddene med en sukkeropløsning og da rullet de ut snabelen øyeblikkelig. Det var kun sukker de reagerte på. Kinin og 4% saltopløsning forhindret reaksjonen.

Det er blitt spekulert mye over om de admiraler man ser i hager er de samme individer over lengre tid. I England er det flere ganger foretatt merkingsforsøk, som viste at bestanden ble fornyet daglig. Ellers har man ofte observert ett individ på en plass gjennom flere dager, men i store trekk kan man fastslå at individene er på stadig vandring.

Oversidens røde bånd og flekker sees også på undersiden, men når vingene er sammenslått virker det spraglete mønstret på bakvingenes undersidessom kamuflasje. Her kan man inn mot roten, omtrent midt på vingen, se tre sorte figurer som på høyresside likner tallet 980. Derfor kan man plassere arten i den morsomme gruppen av tall og bokstav-sommerfugler.

Ved undersøkelse av mine egne eksemplarer har jeg funnet ut at cirka 5% av individene har en hvit prikk i det røde båndet på forvingen. Før i tiden trodde man at slike individer var hunner. I virkeligheten er det knapt 50% av hunnene som har en slik prikk, og det har vist seg at den også finnes svært sjeldent hos hanner. Forskjellen mellom kjønnene er at hunnen gjennomsnittlig er litt større enn hannen.

I beskrivelsen av tistelsommerfuglen ble det nevnt variasjoner innen arten. Slike variasjoner finner man også hos admiralen, men i store trekk er større avvik sjeldne. Variasjonene kan for eksempel bestå i:

1. Noen kan ha fiolett bestøvning i de hvite plettene på forvingeversiden.
 2. Noen mangler de sorte prikkene i det røde balvingesømbåndet.
 3. Forvingebåndet kan ofte være gjennombrutt.
- Disse forskjellene kan muligens skyldes temperaturpåvirkning.

Admiralene som invaderer Norden legger eggene sine på nesler i juni/juli. De flyr fra plante til plante og legger ett og ett egg på oversiden av bladene. Larven som klekkes spinner et spinn rundt seg, som den lever inne i. Larvetiden er 3 uker, hvoretter den forpupper seg. Puppen henger seg opp etter bakkroppsspissen på bladstilker, hvor den henger i 2-3 uker. Det voksne individ kommer ut i slutten av august.

Admiralen er ikke funnet så langt nord som tistelsommerfuglen, men finnes spredt i Norge. Ellers finner man den i Sverige og Finland. Lenger sørover er den nokså vanlig. Den er funnet både i Nord-Amerika, Lilleasia, Palestina og det meste av Europa. På Kanari-øyene flyr en meget nær slektning, Vanessa indica Hbst., som er utbredt over Syd- og Øst-Asia og som kun adskiller seg fra atalanta ved at den har bredere og mer uregelmessig formete forvingebånd. Denne arten er funnet bare en gang i Norge.

Litteratur: Nordens Dagsommerfugler i Farver. (T.W. Langer).
Hagens sommerfugler (T.W. Langer).
Skandinaviens sommerfugler (T.W. Langer)
Europas sommerfugler (L.G. Higgins og N.D. Riley).

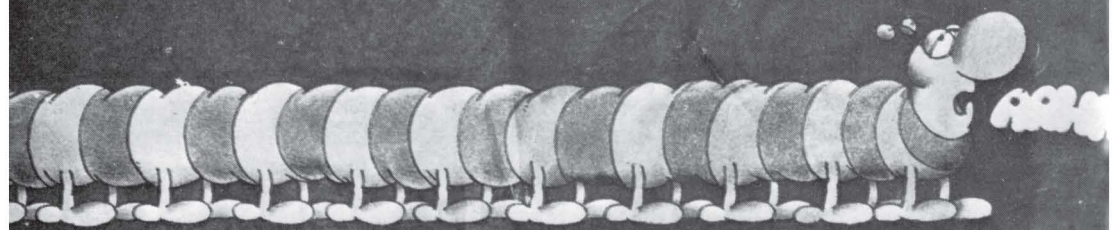
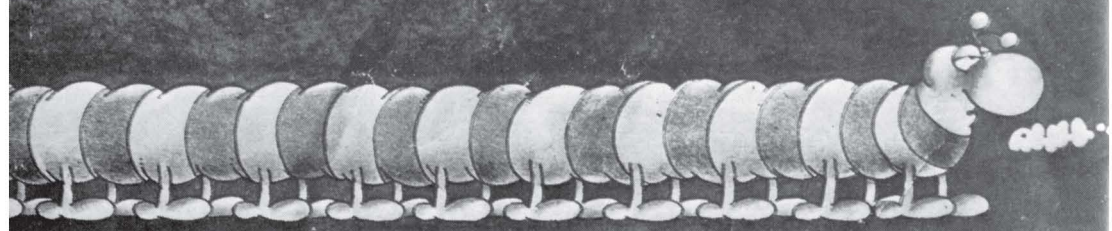
**Insektnåler
Formalin
Dramsglass
Petriskåler**

**er å få
kjøpt hos**

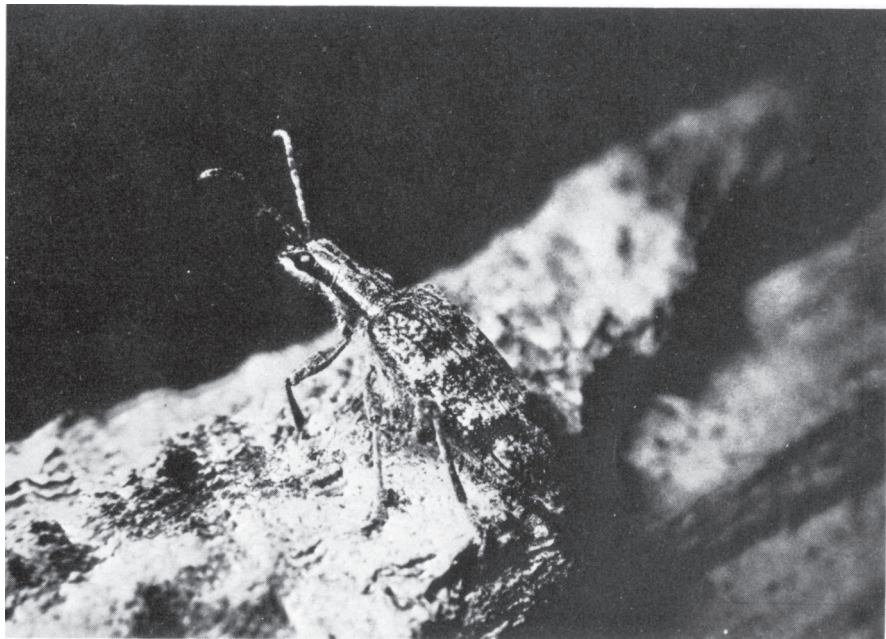
Wærdahl's Fargehandel

Prinsens gt.19

MORDILLO'S VERDEN

OBS! KONKURRANSE:

Ja, her er den igjen konkurransen. Våre lesere har igjen sjansen til å delta i en uhøytidelig prøving av sine artskunnskaper. Du har igjen store muligheter til å vinne en insektbok. Skynd deg å sende inn riktig løsning - Vi må ha svaret innen: 1. mars 1981.

FORSLAGET SENDES TIL
INSEKT NYTT
SKJETNEMARKVEIEN 11D
7081 SJETNHAUGAN

Vinner av konkurransen i Insekt Nytt nr. 1-80 ble Erna Dianne Berge TL.50 7035 Moholt Stud.by. Hun vil få tilsendt et eksemplar av "Billene i farver", en felthåndbok med 400 biller i farger. Riktig løsning: Kjempetreveps. (Urocerus gigas) Vi gratulerer.

NORSK ENTOMOLOGISK FORENING AVDELING TRØNDELAG

Årsberetning for 1979

Styret i Trøndelagsgruppa har i 1979 bestått av Dagfinn Refseth, Jan Gulbrandsen, Per Sveum og Jostein Engdal.

Det har vært avholdt 11 medlemsmøter, derav 6 "arbeidsmøter" hvor medlemmene har fått veiledning og hjelp til å bestemme eget materiale. Programmet på møtene har ellers bestått i foredrag og kortere innlegg med varierende innhold, bl.a. praktiske tips om innsamlings- og prepareringsteknikk, registrering av data og biologisk kartlegging. I en del foredrag har enkelte insektgrupper vært behandlet spesielt: Maur, vannbiller, trips og biller ved vannbredder. Høydepunktet både når det gjelder foredrag og oppmøte ble nådd 14. desember da det ble arrangert et julemøte med Per Hafslund som kåsør.

Det har vært arrangert to ekskursjoner til Byneset ved Trondheim, 13. og 27. juni. Også i år måtte en planlagt tur til Lierne avlyses p.g.a. dårlig vær. Det synes ellers å være vanskelig å arrangere ekskursjoner på forsommeren, som er den beste tiden fra et entomologisk synspunkt. Årsaken er først og fremst at de aktuelle ekskursjonsledere på denne tiden er opptatt med feltkurs og eget feltarbeid.

Trøndelagsgruppa har inngått en avtale med Leif Lyneborg i Danmark om distribusjon av en reklamebrosjyre for Scandinavian Science Press Ltd.. For denne innsatsen har vi fått løfte om et gratis abonnement på serien "Fauna Entomologica Scandinavica", noe som blir et utmerket tilskudd til gruppas bibliotek.

Aktiviteten i 1979 må sies å ha vært god, selv om oppslutningen om arrangementene har vært noe variabel. Vi vil i 1980 forsøke å kartlegge medlemmenes interesser og synspunkter på driften av Trøndelagsgruppa, slik at vi kan gi et tilbud som kan styrke den entomologiske aktivitet i Trøndelag.

Trondheim, 15. februar 1980

Dagfinn Refseth
Dagfinn Refseth

NORSK ENTOMOLOGISK FORENING AVDELING DRAMMEN

Begynnelsen til Norsk Entomologisk Forening avd. Drammen har ligget i luften noen år men først fra høsten 79, nærmere bestemt 16 aug., kom en del entomologisk interesserte sammen og Drammens avd. så dagens lys.

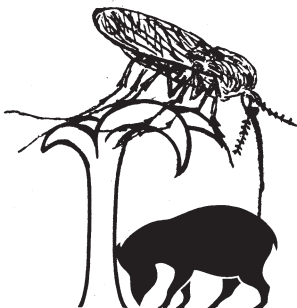
Første møte ble holdt 7/11-79 og her var alle potensielle medlemmer i distriktet som vi viste om invitert, og det møtte 13 stk. Programmet var kort fortalt, lysbilder, gjennomgåelse av den literatur som finnes i handelen i dag, den antikvariske literatur som vi har til rådighet, og tilslutt fremtidsplanene.

Første offisielle åpne møte ble holdt i Drammen Folkebibliotek 12/12 som et slags vervingsmøte. Fremmøte ble ikke helt som ventet men noen nye medlemmer ble det. Dessuten har vi fått god omtale i begge Drammens avisene med en halv side i hver avis. Medlemstallet er pr. idag 18.

Planene for året er ikke endelig bestemt men felles ekskursjoner vil det bli en del av. For å markere oss i den foreningsvrimmel som er, vil vi forsøke oss med en utstilling som Drammen kommune arrangerer med jevne mellomrom.

Styret består av formann Devegg Ruud, Tomineborgvn. 52, 3000 Drammen
materialforvalter tlf. 03 833643 - j. 03 832107
kasserer Lars Ove Hansen, Sparavollen 23, 3000 Drammen
tlf. 03 835648
viseformann
sekreter Yngvar Berg, Sparavollen 27, 3000 Drammen
tlf. 037820

**FAGBØKENE FÅR DU
KJØPT HOS**

TAPIR

7034 TRONDHEIM-NTH

BINOKULARLUPE TIL UTLAN BLANDT FORENINGENS MEDLEMMER:

Foreningens binokularlupe er nå fri til utlån blant medlemmene. De som er interessert kan fylle ut og sende inn slippen nedenfor- Avgjørelse om hvem som skal låne lupen fattes av styret. Lånetiden er tenkt inntil et halvt år. Utlånet er gratis.

Når lupen igjen er ledig, vil dette bli kungjort.

Jeg ønsker å låne foreningens binokularlupe:

Navn: _____

Adresse: _____

Kort begrunnelse: _____

Jeg arbeider med følgende gruppe(r): _____

Ønske om lånetid: _____

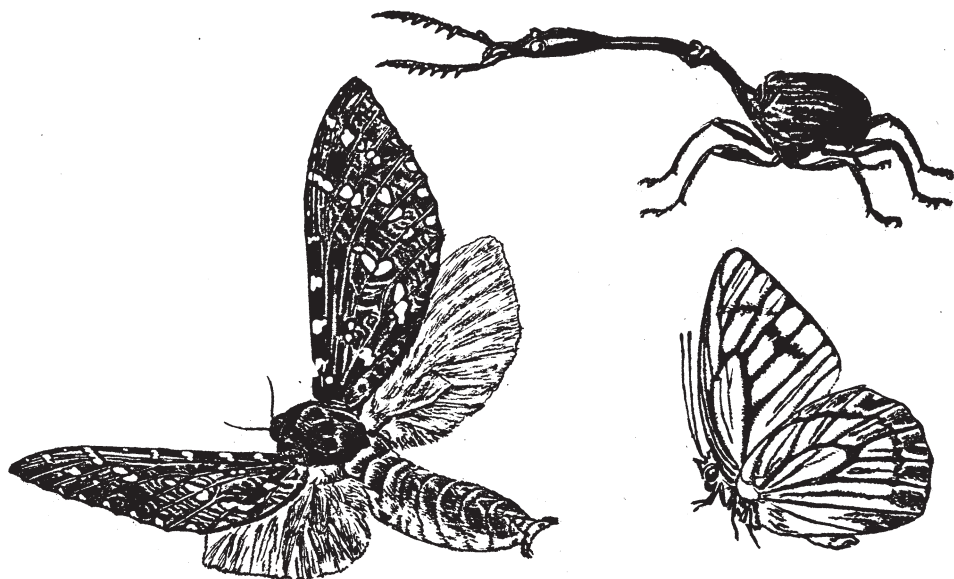
Slippen sendes Trond Hofsvang, postboks 70, 1432 Ås-NLH innen
15. januar 1981-

AKTIVITETER I ENTOMOLOGISK KLUBB I BERGEN

Entomologisk klubb i Bergen har hatt følgende møter:

13. Mars: Lektor Tore R. Nielsen , Sandnes - "Lysbildekåseri over blomsterfluer (Fam. Syrphidae) og norsk blomsterfluefauna". Kåseriet ga en innføring i gruppens anatomi og systematikk , og mye opplysning om utbredelse og økologi. Hele tiden ble kåseriet illustrert med vakre lysbilder.
21. April: Dr. habil Ernst J. Fittkau , Zoologisches Staatsammlung , Munchen - "Entomology of the Amason region". Foredraget ga en grundig innføring i økologi , jordbunnsforhold og vannsystemer i Amasonas-bekkenet. Det rikeste og mest varierte dyrelivet finnes nord og syd for det sentrale hovedløpet samt lengst i vest mot Andesfjellene. Lokalt er forholdene vekslende med spesielle særtrekk noen steder - som mangel på malaria - mot rikelig i andre områder. Foredraget var ledsaget av gode lysbilder.

obs obs obs obs obs FOTOKONKURRANSE

Norsk entomologisk forening utlyser herved til stor fotokonkurranse. Motivet er naturlig nok insekter. Vi er interessert i fotografiske blinkskudd fra alle grupper av insekter, men det er kun fargelysbilder som er aktuelle. Et par av bildene tenkes trykt som prospektkort i PR-øyemed for foreningen. Disse bildene vil bli honorert etter vanlige satser. Dessuten vanker fine premier til de beste. Redaksjonen kopierer bildene over til svart-hvitt, og vil presentere bildene etterhvert i bladet, eventuelt i forbindelse med artikler i bladet.

Når du sender bilder gjør du på følgende måte: Bruk bare glassløse rammer eller ta bildet ut av rammen. Legg det ned i en liten plastlomme (passepartout), og stiv godt av med papp rundt. Merk hvert enkelt bilde med tydelig navn og adresse, send deretter bildene rekommandert til:

INSEKT NYTT
SKJETNEMARKVEIEN 11 D
7081 SJETNHAUGAN

Vi garanterer en profesjonell og ytterst forsiktig behandling av alle innsendte bilder.

Entomologica Scandinavica

Entomologica Scandinavica er et kjempe tilbud for alle som driver med **entomologi**. Tidsskriftet er et felles tids - skrift for de nordiske entomologforeningene, og er understøttet av NAVF og det svenske forskningsrådet . Entomologica Scandinavica kommer ut fire ganger i året, og i 1980 vil hvert nummer ha 120 sider. Et så stort tidsskrift vil kunne falle noe dyrt å abonnere på for enkelte, derfor går nå bladet ut med et nytt abonnements - tilbud: DU KAN NÅ ABBONERE PÅ DIN EGEN SPESIALGRUPPE!

Fra 1. januar 1980 har bladet innført følgende alternative måter å abonnere på bladet på:

1. For individuelle medlemmer.
 - A. Helt abonnement.
 - B. Abonnement på et eller flere av følgende felt:
 1. Generell systematikk og phylogenetikk.
 2. Coleoptera.
 3. Lepidoptera.
 4. Hymenoptera.
 5. Hemiptera.
 6. Diptera.
 7. Ordener som blir assosiert med vann, hvor gruppe 1.- 5 er utelukket. Disse er Ephemeroptera, Mecoptera Neuroptera, Odonata, Plecoptera and Psocoptera.
 8. Jordlevende grupper som Chilopoda, Diplopoda, Diplura, Pauropoda, Symphyla og Thysanura.
 9. Araneida og Acari.
 10. Andre ordener enn 1 - 9.

2. Standard bestillinger for bibliotek og institusjoner.

Delbestillingene som er nevnt under B 1 (over) vil bli produsert som kopier, og vil bli distribuert samtidig med at tids - skriftet kommer ut.

Prisen ved delbestillinger i tidsskriftet vil bli 0,50 Sv.kr. pr. trykte side, og man starter med å betale et begynnerabonnement på 50,- Sv. kr. Dette inkluderer porto eventuelt med fly. Mot slutten av abonnementsperioden (etter å ha mottatt omkring 100 sider) vil abonnenten bli spurt om ny betaling-4,75 Sv.kr. Hver kopisending vil få vedlagt en enkel oversikt over abonnentens konto.

Dersom du ønsker helt eller delvis abonnement på Entomologica Scandinavica, skriv til: Lennart Söderholm

P.O. Box 24, S-240 17 S. Sandby.

Fra SOCIETAS EUROPAEA LEPIDOPTEROLOGICA's kongress

Av C.F. LÜHR

SEL står som man vil vite for Societas Europaea Lepidopterologica, og er et forbund, en forening av europeiske sommerfugl-samlere, en organisasjon som går over alle grenser her i Europa, tvers gjennom jernteppet. Hvis noen av medlemmene ikke har økonomisk utkomme til å møte på våre kongresser, og det kan være mange grunner til det, så kan de bli hjulpet av SEL kollektivt. På denne måten er SEL et FN i praksis.

Desverre var det ingen fra Sovjet-Russland, og svært få fra østblokken på kongressen i Karlsruhe, hva nå det enn kan komme av. Polens, Ungarns og Balkans representanter manglet i hvertfall ikke. Samtlige nordiske land bortsett fra island, hadde sine lepidopterologer til stede. I alt var det over 200 til stede, en ganske kraftig økning fra 1976, hvor det var 21 til stede på åpningsmøtet i Bonn. Dagsorden for møtet var: "Europas Schmetterlinge sind bedroht" (Europas sommerfugler er truet), og utstillingen på møtestedet, "Landessammlung für Naturkunde" i Karlsruhe illustrerte godt denne intensjonen.

Det ble holdt en rekke vektige foredrag under møtet, og deltakerne fikk på forhånd et kort utdrag av innholdet i de forskjellige foredrag. Blandt foredragsholderne var flere av våre nordiske venner såsom Høegh-Guldberg, Mikkola, Svensson og Schmidt-Nielsen.

Dersom man tar utgangspunkt i næringspyramiden, står insektene langt nede på denne og utgjør næringsgrunnlaget for en hel rekke andre dyr. Det kan altså få svært alvorlige følger for økosystemet dersom insekter utrykkes. Mennesket har ved sin utstrakte bruk av all slags miljøgifter ofte skapt sterk forstyrrelse av økosystemet, noe man tydelig kan observere hos insektfaunaen. Det er påfallende hvor mange av de kjente insektene som er blitt borte.

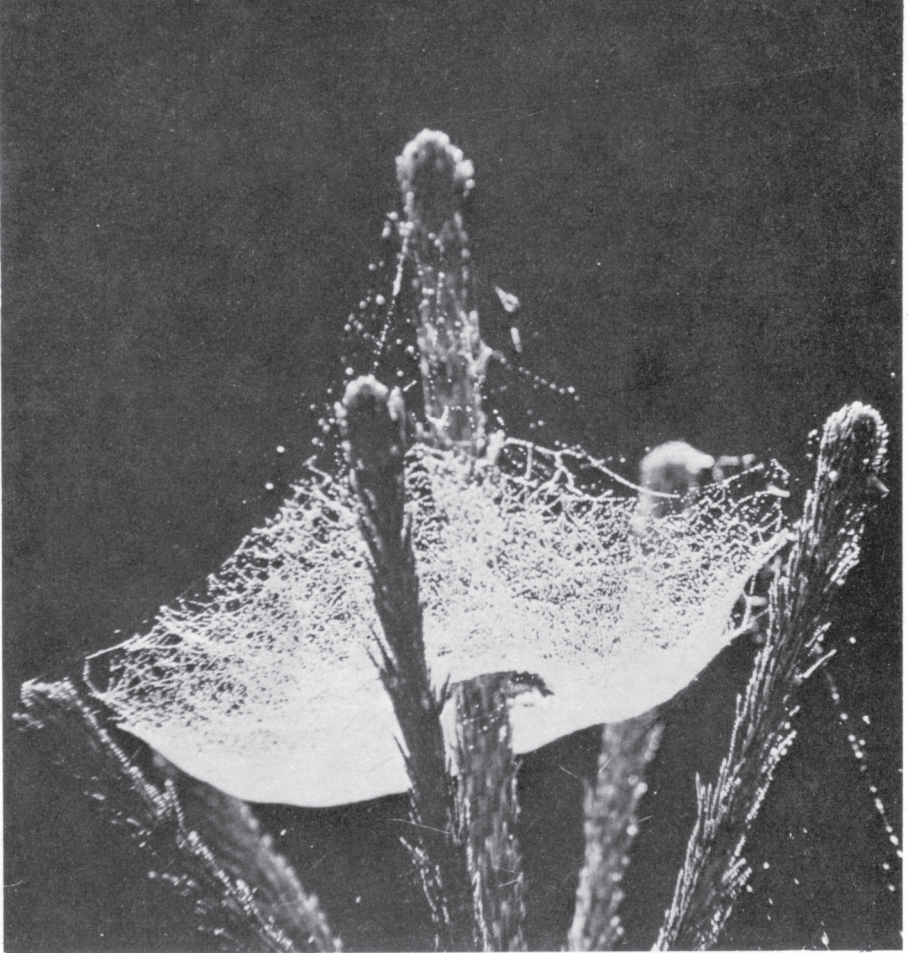
Kongressen fattet en resolusjon, som her gjengis :
RESOLUTION ZUM SCHUTZ VON SCHMETTERLINGEN UND IHRER LEBENSRAÜME

- I. alle nur möglichen Schritte von allen lokalen, nationalen und internationalen Behörden unternommen werden, um sicherzustellen, dass Nationalparks und Naturreservate errichtet und richtig verwaltet werden, um jene Lebensräume zu erhalten, die von der Zerstörung bedroht sindt,

2. **Anstrengungen unternommen** werden, die Öffentlichkeit, Land -
wirtschaft und Industrie über ihre Verantwortung für die
Sorge um **die natürliche** Umwelt aufzuklären,
3. **Regierungen die** möglichen Auswirkungen beachten sollten,
die **politische** Entscheidungen auf die natürliche Umwelt
haben können,
4. **Rote Listen**, die bedrohte Lepidopterenarten im einzelnen
behandeln, von allen Ländern zusammengestellt werden,
5. **Untersuchungen** über die Ursachen des Rückganges der
Schmetterlinge umgehend durchgeführt werden,
6. alle Lepidopterologen, gleichgültig ob als Amateur oder
hauptberuflich tätig, als verantwortungsbewusste Natur -
kundige sich auch beim Sammeln verantwortungsbewusst
verhalten und nur die kleinste Anzahl von Belegstücken
mitnehmen, die für wissenschaftliche Zwecke notwendig
ist. Sie sollen dabei stets strikt die Vorschriften
beachten, die für das Sammeln massgebend sind,
7. Der Handel mit der Schmetterlingen soll eingeschränkt und
der mit Arten der Roten Liste verboten werden.

Nordens deltakere på kongressen: Fra v. Ingvar Svensson (Sverige), Prebe Holst og Ove Høegh-Guldberg (Danmark), C.F. Luhr (Norge), Ebbe Schmidt-Nielsen (Danmark) og Kauri Mikkola (Finland)

Bildet viser en mattevevers kunstverk i toppen av ei gran en doggvåt sommermorgen.

Familien Linyphiidae - mattevevere er små edderkopper som spinner en horisontal eller kuppelformet matte i vegetasjonen, ofte oppe i trær. Fra matta strekker det seg et mer glissent nett opp mot et høyere punkt. Ofte fins det også et tynt nett under matta. Fangsten av bytte foregår oftest slik: Et byttedyr kommer flygende, treffer de øvre trådene og faller ned på det matteformete nettet under. Så snart edderkoppen, som sitter under nettet, merker vibrasjonene, farer den fram til byttet og dreper det med cheliserene.

36 Deretter biter den hull i matta og fortærer byttet.

Tekst og foto: Tor Alvheim

▷ OPPROP ◁

I would like to participate in an international insect exchange program and I would like to ask if you, or anybody that you know will collect insect species of your area for me and accept monetary payment or American insect species in exchange. If so, then please respond in English to the following addresses:

Mr. Jeffery Abbott	or, Mr. Jeffery Abbott
926 Northwest Street	Department of Entomology
Carroll, Iowa 51401	Science 2 Bldg. , Room 421
U.S.A.	Iowa State University
	Ames , Iowa 50011 U.S.A.

I will pay back the postage, if you desire. If not, please respond, anyway.

I am interested in all insect orders or specimens. But I am especially interested in the Coleoptera order. Can you help me? I need only insect specimens from Norway and I will trade for them with Midwest or U.S. specimens.

I am a serious insect collector and I will truly appreciate your help!

Sincerely,
Jeffery J. Abbott.

OPPROP til lepidopterologen

Undertegnede er interessert i opplysninger om upubliserete funn av Noctuoidea fra hele landet, Alt av interesse. Funnene bør angis med følgende data: dato, finnested, hvem som har funnet og bestemt arten, og arts-antall om det er mulig.

Ønskes kjøpt:

- " Svenska fjærilar " (Nordstrøm, Wahlgren, Tullgren) 1941.
- " De danske maalere" (Hoffmeyer) 1966.

KJETIL ERIKSTAD
TAMBURBAKKEN 7
1440 DRØBAK.

VI TRENGER MER STOFF!

INSEKTNYTT FORSØKER Å DEKKE ET VIDT SPEKTER INNEN ENTOMOLOGIEN, OG TIL DETTE TRENGER VI HJELP.

FOR Å GJØRE BLADET SÅ ALLSIDIG OG LESEVERDIG SOM MULIG VIL VI OPPFORDRE ALLINSEKTINTERRESSERTE TIL Å BIDRA MED STOFF. BLANDT ANNET TRENGER VI MERE STOFF OM DE FORSKJELLIGE INSEKTGRUPPENE. DET ER VÅRT MÅL Å GJØRE ALLE INSEKTGRUPPER TIL NOE MER ENN ET VANSKELIG NAVN I NORSKE ENTOMOLOGERS BEVISSTHET SÅ DERE SOM HAR SPESIELLE FAVORITTER INNEN INSEKTVERDENEN; SETT DERE NED OG SKRIV EN ARTIKKEL.

OPPFORDRINGEN GJELDER OGSÅ ALLE DERE SOM DRIVER MED KARTLEGGING OG PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL FLERE INSEKTGRUPPER.

SKRIV I DAG OG SEND DITT BIDRAG TIL

INSEKTNYTT
SKJETNEMARKVEIEN 11 D
7081 SJETNHAUGAN

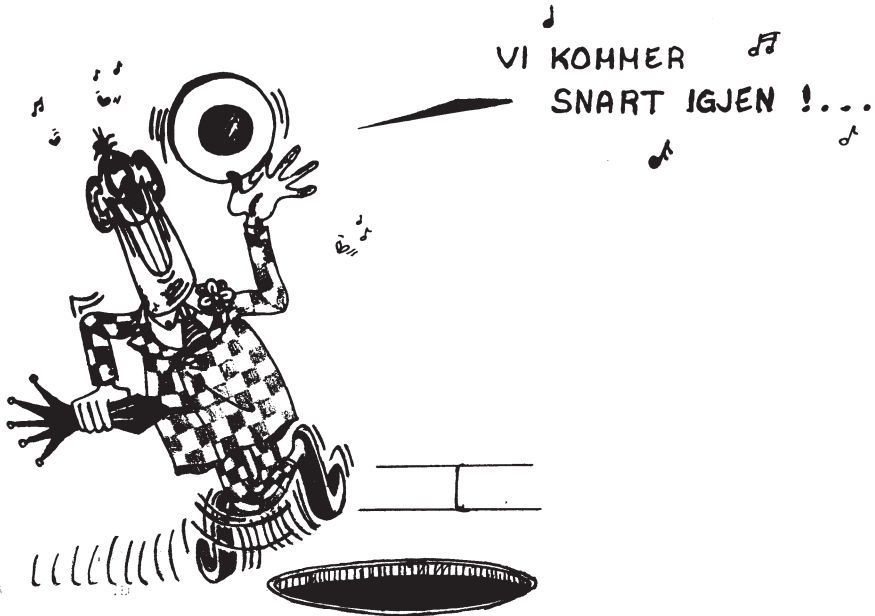
530m²
kontorvare-
utstilling

IBM

REKONDISJONERTE
SKRIVEMASKINER
MED OG UTEN
RETTETAST
GARANTI

KontorSentret
FINN RADMANN

Fjordgt. 46/48
Telefon (075) 33060

HAR DU HUSKET MEDLEMSKONTIGENTEN ?

**PLASTESKER OG SMÅGLASS
TIL INSEKTSAMLINGER
FÅS KJØPT HOS**

Trykksaker
Papirvarer
Kontorrekvisita

Rich. P. Svarstad

TRYKKERI - TELF. 661353
4300 SANDNES

BLI MEDLEM I NEF ABBONER PÅ INSEKT NYTT

DERSOM DU BLIR MEDLEM I NEF FAR DU
INSEKT NYTT OG FAGTIDSSKRIFTET FAUNA
NORVEGICA SER.B. FIRE GANGER I ÅRET.

Jeg ønsker å bli medlem i NEF

kr. 50

Jeg ønsker bare å abonnere på Insekt Nytt

kr. 20

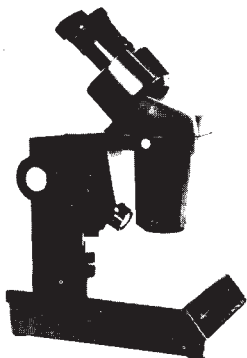
Navn..... Adr.....

NEF POSTBOKS 46, 1432 AS-NLH

KLIPP

POSTGIRONR. 5440920

KLIPP

STEREOMIKROSKOP

SWIFT M88BH

20 X OG 40 X FORSTØRRELSE

PÅFALLENDE OG GJENNOMFALLENDE LYS

A/S CHRISTIAN FALCHENBERG

Sandgaten 2, Postboks 82, 7001 Trondheim, Tlf. (075) 20 665

LABORATORIEUTSTYR

KJEMIKALIER

UNDERSVINGSMATERIELL